ALIANȚA PENTRU AGRICULTURĂ ȘI COOPERARE

Nr. 0127062024 / 27.06.2024

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE
Domnului Ministru Florin-Ionuț BARBU

Subiect: Solicitare acordare autorizații temporare pentru tratamentul semințelor de cereale păioase

Stimate Domnule Ministru,

În anul 2024, din cauza condițiilor climatice de secetă pedologică severă și arșiță prelungită, s-a constatat o proliferare extremă a dăunătorilor. Ne așteptăm ca atacul dăunătorilor (*Zabrus tenebrioides, Agriotes sp*., *Oscinella frit/Oscinella pusilla/Mayetiola destructor*), care amenință și afectează în continuare randamentul culturilor de cereale , chiar până la compromiterea acestora, să se manifeste la fel. Subliniem că avem nevoie și în această toamnă, cât mai repede, de o soluție eficientă pentru tratamentul semintelor, având în vedere că a început sau urmează să înceapă în perioada imediat următoare condiționarea semințelor pentru culturile de toamnă. Fermierii din România au nevoie de o decizie favorabilă privind această derogare pentru tratamentul semințelor de cereale păioase. În ultimii ani, atacul de muște a fost unul foarte mare din cauza toamnei cu temperaturi anormal de mari. Chiar dacă insecticidele neonicotinoidele nu au avut omologare pentru combatera muștelor cerealelor, s-a constatat că acolo unde sămânța a fost tratată cu neonicotinoide, atacul acestor dăunători a fost mult mai mic. Atacul complexului de muște ale cereale contribuie la răspândirea virozelor, pierderile de producție fiind și mai mari.

O cauză, pentru înmultirea acestor dăunatori care acționează în special în sol, a fost și gama de produse de combatere folosite pentru tratamentul semințelor în perioada când nu s-a mai dat derogare pentru utilizarea insecticidelor neonicotinoide la tratamentul semintelor de cereale paioase.

Din păcate, în prezent, fermierii nu au la dispoziție un produs comercial de contact/sistemic omologat, eficient pentru combaterea acestor dăunatori, și care sunt din ce în ce mai agresivi. Odată cu tendința de aprobare a unor molecule din ce în ce mai „prietenoase cu mediul” și tot mai costisitoare pentru fermieri, utilizarea tratamentului cu insecticide neonicotinoide al semințelor rămâne singura soluție cu adevărat eficientă în diminuarea intensității atacurilor dăunătorilor de sol, așa cum o arată cercetările agricole desfășurate la I.N.C.D.A. Fundulea și I.C.D.P.P. București și susținute prin proiecte de cercetare unde beneficiarul rezultatelor cercetării este chiar Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Apreciem că autoritățile române și europene trebuie să înțeleagă că sunt necesare și se pot lua măsuri punctuale/specifice raportate la cost/eficacitate pentru fiecare țară în parte, activând mecanismul de criză și acordând derogări.

Solicitarea noastră are în vedere condițiile specifice țării noastre comparativ cu celelalte state europene, unde nu există acești dăunători sau, dacă există, sunt mult sub pragul economic de dăunare (PED).

Având în vedere datele furnizate de fermierii și cooperativele membre AAC, coroborate cu **răspunsul ANF 4303/18.04.2024, estimăm că suprafața arabilă pe care se vor însămânța cereale de toamnnă cu sămânță tratată cu neonicotinoide este între 500.000-700.000 ha.**

Așadar**, nu este o utilizare preventivă a tratamentul la sămânță, ci de o utilizare responsabilă**, limitată zonal la suprafețele unde, din cauza condițiilor naturale preexistente - pedoclimatice, avem dăunători de sol peste pragul economic de dăunare și pentru care nu există tratament / substanță activă omologată în UE.

În acest sens, din datele furnizate de Autoritatea Națională Fitosanitară în adresa mai sus menționată, rezultă că **din cele 3 produse comerciale pentru care s-au emis autorizații de urgență, unul acoperă peste 98%** din suprafața semănată cu cereale păioase cu neonicotinoide. Așadar, recomandarea noastră este de a se analiza aceste date și să se decidă în consecință**. Decizia privind produsul comercial** pentru care se va acorda **autorizație de urgență, aparține în exclusivitate MADR**, aceasta fiind o asumare a statului membru. Această observație o facem în condițiile în care CE a reproșat României acordarea unui număr mare de autorizații de urgență pentru neonicotinoide și această autorizație nu a fost utilizată deloc, dar rămâne însumată!

Pentru ca fermierii să-și poată continua activitatea de producție fără să fie forțați să întoarcă suprafețe importante atacate și distruse de dăunători, apreciem că este necesar ca autoritățile naționale să ia act de această situație reală și să ajute fermierii oferindu-le posibilitatea utilizării produselor de protecția plantelor cele mai adecvate, inclusiv să acorde derogările pentru produsele care se folosesc la tratarea semințelor, mai ales în condițiile în care nu există alternative. Menționăm faptul că sunt dăunători în sol, cum este cazul viermilor sârmă – *Agriotes spp.,* care atacă boabele în curs de germinare rozând embrionul, deci fără posibilitatea de a interveni în vegetație cu tratament pentru combatere. Mai mult, acolo unde se poate aplica tratament pe vegetație, acesta este costisitor întrucât trebuie aplicat de mai multe ori pentru că insecticidele sunt în mare parte de contact, nu sunt sistemice.

O cultură întoarsă înseamnă pierderi mari pentru fermier. Aceste pierderi sunt cauzate de costul culturii întoarse, care se pot ridica la 30-35 % din costul de producție al unui ha de cultură dar și de diminuarea potențialului de producție al culturii nou inființate. Potențialul de producție scade întrucât se depășește epoca optimă de semănat și plantele intră în iarnă într-un stadiu necorespunzător de vegetație și de asemenea prin numărul de treceri pentru desfiintarea culturii compromise de atacul de dăunători se pierde și o parte din apa din sol. În condițiile actuale în care costurile de producție au rămas crescute cu 40-50% față de 2020 iar prețul de vânzare este mai mare cu doar 10-20% fată de același an, și doar în anumite momente ale anului, mai puțin la momentul recoltarii când fermierii sunt presați de nevoia de cash să-și vândă recolta, lipsa tratamentului la sămânță cu substanțe care să garanteze o densitate optimă reprezintă o mare vulnerabilitate a stabilității financiare a fermelor.

Stimate domnule Ministru, vă adresăm rugămintea să aveți în vedere faptul că studiul EFSA legat de efectele asupra albinelor în cazul studiilor de câmp precizează la concluzii că: ,,***Efecte clare nu au fost observate în oricare dintre studii***. *Au existat unele indicii cu privire la efectele potențiale (de exemplu, mortalitate crescută sau o creștere în greutate ușor mai mică a stupului în comparație cu controlul),* ***dar în niciunul dintre cazuri nu ar putea fi atribuite expunerii la imidacloprid cu mare certitudine***. [Jurnalul EFSA 2013;11(1):3068 Concluzie privind evaluarea inter pares a evaluării riscului de pesticide pentru albine pentru substanța activă imidacloprid pag 24).

Referitor la folosirea produselor **insecticide granulate**, deși nu este cazul în tratamentul la sămânță, în același raport din 2013 al EFSA se precizează: ,,*Nu sunt disponibile date privind reziduurile în nectarul și polenul în plantele tratate cu produsele granulate cu imidacloprid autorizate. Nivelul reziduurilor care se preconizează că vor fi în nectar și polen prin absorbția rădăcinilor și distribuția sistemică este dependent de plante și poate depinde, de asemenea, de formulare și de tehnica de aplicare. Extrapolarea reziduurilor*

din alte tipuri de plante, formulări sau culturi este foarte incertă. ***Prin urmare, nu se poate efectua o evaluare cantitativă a riscurilor pentru albinele melifere la plantele tratate cu granule de imidacloprid****.* [Jurnalul EFSA 2013;11(1):3068 Concluzie privind evaluarea inter pares a evaluării riscului de pesticide pentru albine pentru substanța activă imidacloprid pag 25)

Insistăm ca statul român prin Guvernul României și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale să facă toate demersurile necesare pentru ca țara noastră să poată apela în continuare la tratamentul semințelor cu neonicotinoide (în baza art. 53 din Reg. (CE) 1107/2009), până la momentul în care industria va pune pe piață o altă moleculă care să asigure o protecție cel puțin la fel de eficientă față de dăunătorii de sol specifici zonei bazinului Mării Negre.

Unul dintre argumente este faptul că România este un producător important de cereale și plante oleaginoase. În condițiile pierderii dreptului fermierilor de a-și proteja eficient terenurile agricole, aceștia nu vor mai putea înființa cele două culturi de importanță majoră, ceea ce ar însemna un dezastru economic pentru sectorul agricol românesc și, implicit, pentru securitatea alimentară a partenerilor săi de export intra și extra-comunitari. În aceste condiții, este vital să apelăm la tratamentul cu neonicotinoide al semințelor acolo unde se depășește pragul economic de dăunare (PED), întrucât, singură, rotația culturilor nu poate ține sub control populațiile de dăunători, iar substanțele de protecția plantelor au un rol recunoscut științific în gestionarea integrată a bolilor și dăunătorilor.

Nu trebuie să uităm nici un moment că interzicerea neonicotinoidelor (clotianidin, tiametoxam și imidacloprid) a avut la bază principiul precauției și este în măsură să declanșeze un semnal de alarmă pentru precedentul pe care îl creează, pentru că în orice moment *o entitate ar putea* să invoce principiul ,,precauției" și să solicite interzicerea folosirii unui pesticid, aliment, aditiv, medicament etc.

Apelăm la Autoritatea Națională Fitosanitară și MADR pentru că nevoile fermierilor sunt justificate și acest control chimic este un instrument legitim, care face parte din managementul integrat al bolilor și dăunătorilor. **Este important ca și societatea civilă să înțeleagă că aceste produse au fost interzise pe "principiul precauției", că nu există nicio dovadă științifică conform căreia, la dozele omologate și cu respectarea tuturor indicațiilor producătorilor, ele ar fi toxice pentru mediu și om.** Astăzi, realitatea pe care-o trăim, cu războiul de la granița cu Ucraina și liberalizarea comerțului intracomunitar, a făcut ca UE să recunoască că produsele agricole importate din Ucraina respectă standardele de calitate ale pieței comune, cu alte cuvinte utilizarea pesticidelor care au fost interzise în UE, inclusiv neonicotinoidele, sunt produse sigure pentru populație și mediul înconjurător. Și atunci, de ce noi nu putem să folosim neonicotinoidele la tratamentul sământă care să ne salveze culturile agricole? De ce trebuie ca fermierii români să suporte pierderi de venit din cauza dăunătorilor de sol?

Este obligația noastră ca stat membru să justificăm din punct de vedere tehnic și științific că ne aflăm într-o zonă unde specificitățile de cultură sunt cu totul diferite de alte state membre.

Subliniem particularitatea României pe teritoriul căreia sunt prezente 5 din cele 11 microregiuni geografice ale UE.

ALIANȚA PENTRU AGRICULTURĂ ȘI COOPERARE

Zona stepică unde întâlnim cea mai mare presiune a dăunătorilor de sol este prezentă <u>exclusiv</u> în România la nivelul UE, și se suprapune cu regiunile agricole unde de la natura avem PED-ul depășit la dăunătorii de sol ***(Tanymecus dillaticolis, Opatrum sabulosum, Zabrus tenebrioides),*** motiv pentru care, nu putem împrumuta bune practici agricole de la alte țări, fie și vecine, câtă vreme condițiile de climă și sol nu sunt aceleași!

Regiunea	Țările implicate	% din teritoriul UE
Atlantică	Belgia, Germania, Danemarca, Spania, Franța, Irlanda, Portugalia, Țările de Jos, Regatul Unit	18,4
Boreală	Estonia, Finlanda, Letonia, Lituania, Suedia	18,8
Continentală	Austria, Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Germania, Danemarca, Franța, Italia, Luxemburg, Polonia, România, Suedia, Slovenia	29,3
Alpină	Austria, Bulgaria, Germania, Spania, Finlanda, Franța, Italia, Polonia, România, Suedia, Slovenia, Slovacia	8,6
Panonică	Republica Cehă, Ungaria, România, Slovacia	3,0
Stepică	România	0,9
Pontică	Bulgaria, România	0,3
Mediteraneeană	Cipru, Spania, Franța, Grecia, Italia, Malta, Portugalia	20,6
Macaroneziană	Spania, Portugalia	0,2

Sursa:
Centrul tematic european pentru biodiversitate (Agenția Europeană de Mediu)
http://biodiversity.eionet.europa.eu octombrie 2008

Deși pentru anumiți dăunători există soluții de tratament sămânță sau în vegetație, tratamentul cu insecticid sistemic din clasa neonitocotinoidelor acoperă și acești dăunători, nemaifiind nevoie de alt tratament.

In plus, este cunoscut faptul că un pesticid are eficacitate diferită în functie de condițiile pedo-climatice ale zonei în care se aplică.

Condiții asemănătoare, nu înseamnă aceleași condiții.

În sprijinul acestei solicitări, facem apel la opinia științei și a cercetătorilor care efectuează studii de cel puțin 5-6 ani, atât cu substanțele pentru care s-au obținut derogări, precum și cu alternativele pe care industria încearcă să le ofere. Dr. Emil Georgescu de la INCDA Fundulea și dr. Carmen Mincea de la ICDPP au arătat prin rezultatele testelor necesitatea folosirii în continuare a neonicotinoidelor. Redăm mai jos câteva opinii exprimate, de mediul academic, în cadrul Conferinței de Presă din 27 ianuarie 2023 organizată de către Alianța pentru Agricultură și Cooperare ca urmare a deciziei CJUE din 19 ianuarie 2023 privind dreptul SM de a acorda derogări in baza art. 53 din Regulamentul 1107/2009.

”După 5 ani de cercetare, tratamentul la sămânță cu neonicotinoide s-a dovedit a fi singurul care a avut eficiență și eficacitate”. Alternativa este „un piretroid de sinteză, categorie de substanțe care acționează doar prin contact, și nu trebuie să fii cercetător ca să înțelegi că dacă substanța nu ajunge în plantă, ea nu poate combate dăunătorul, deci avem nevoie de produse sistemice pentru că unele tratamente aplicate în vegetație au de multe ori toxicitate mult mai mare”, a afirmat dr. Carmen Mincea.

Un alt argument susținut și de cercetătorii români în completarea concluziilor EFSA deja menționate, a fost lipsa reziduurilor din probele de sol și plantă analizate: ”s-au luat probe de sol, timp de 5 ani: în floare, miere și produse ale stupului nu s-a găsit niciun reziduu de neonicotinoid peste limita de cuantificare de 0,01mg s.a/kg produs. Și nici în apa de gutație a porumbului, primăvara devreme”, susține domnul Prof. Acad. Valeriu Tabără, președinte Academia de Științe Agricole și Silvice**. Nu trebuie să uităm că cerealele păioase nu sunt plante melifere, deci nu reprezintă o atracție pentru albine sau polenizatori**.

Este importantant de menționat și afirmația domnului Achim Irimescu, ministru plenipotenţiar în cadrul Reprezentanței României la UE, după publicarea Deciziei CJUE. Domnia sa a subliniat că ”este rolul nostru să aducem în permanență toate datele pe care le avem la Comisa europeană, să-i invităm să vadă, să știe că produsele alternative în România nu sunt nici eficiente, nici eficace, plus o evaluare de impact a ceea ce ar însemna pentru noi, ca țară, dar ca și contribuție la securitatea alimentară a Europei lipsa acestor tratamente la sămânță.”

ALIANȚA PENTRU AGRICULTURĂ ȘI COOPERARE

De aceea, vă rugăm insistent, Domnule Ministru Florin-Ionuț BARBU, să analizați informațiile prezentate, să solicitați puncte de vedere avizate și din partea ASAS și a cercetătorilor care au participat la studiile de specialitate și să dispuneți adoptarea de urgență a tuturor măsurilor legale care se impun pentru ca agricultorii din România să aibă acces la molecule eficiente în protecția plantelor, disponibile pe piața internațională.
De asemenea, vă solicităm să aveți în vedere inițierea unui program la nivel național de monitorizare a impactului pe care utilizarea neonicotinoidelor o are la nivelul agriculturii, inclusiv organizarea unui serviciu de alertă privind situațiile excepționale ce pot apărea. Apreciem că în acest mod, la finalul unui an agricol, am putea face o evaluare obiectivă, utilă și benefică tuturor actorilor implicați.

Ca mediu asociativ agricol considerăm că UE prin importurile de produse agricole, din țări terțe care folosesc neonicotinoide, creează concurență neloială, propriilor fermieri, prin restricțiile impuse privind utilizarea unor pesticide, restricții care nu sunt susținute de nici un argument științific care să arate că dăunează sănătății omului, animalelor sau mediului, la dozele omologate și cu respectarea recomandărilor producătorului.

Vă mulțumim pentru sprijinirea fermierilor din România și rămânem la dispoziția dumneavoastrp pentru informații suplimentare. Pentru orice informații suplimentare vă stăm la dispoziție.

Cu considerație,
În numele tuturor membrilor și organizațiilor membre,

Organizație	Președinte	Semnătură și ștampilă
PRO AGRO	Ionel ARION	
LAPAR	Nicolae VASILE	
UNCSV	Mircea BĂLUȚĂ	
AFF	Vlad MACOVEI	